

ÇANAKKALE

Çanakkale Cephesi'nin başta deniz harekâtı (Boğaz'ın zorlanması) ve onu izleyen kara hareketleri, kuşkusuz sıradan birer askeri operasyon ya da savaş olayları gibi irdelenemez. Boğazların, (Çanakkale ve İstanbul), klasik, dar bir çerçeve ve anlamda sadece Akdeniz'in Karadeniz'e, Avrupa'yı Asya'ya bağlayan su geçitleri ya da köprülerden ibaret olduğu düşünülemez.

Türk Boğazları, coğrafyadan kaynaklanan durumuyla Akdeniz'in birbirinden önemli diğer stratejik değer taşıyan su geçitlerinden Cebelitarık ve Süveyş Kanalıyla da bütünleşmektedir. Böylece Çanakkale ve İstanbul Boğazlarının aynı zamanda Atlas ve Hint Okyanusları gibi dünyanın diğer büyük deniz ve kıta kara parçalarını da birbirine bağlayan geniş kapsamlı jeopolitik konumuyla dünya siyaset ve ekonomisi üzerine olan etkilerini bugün de korumakta olduğu görülür. Gerçekten Türk Boğazları, uluslararası ilişkilere yön vermede bölgesinde daima bir odak noktası oluşturmuştur. Bu nedenlerdir ki tarihin eski dönemlerinden beri bu önemli pozisyonla Avrupa, Asya ve Afrika ülkeleri arasında başlamış olan ekonomik, ticari ve siyasi ilişkilerle askeri operasyonların hep Boğazlar bölgesinde cereyan ettiği görülür. Başka bir deyişle, Boğazlar, hemen hemen tarih boyunca dünyanın diğer bölgelerinde pek görülmemiş ardı arkası kesilmeyen mücadelelere sahne olmuştur.

Rusya'nın öteden beri bilinen boğazlar üzerinden ılık denizlere ulaşma emelleri, İngiltere'nin, denizlere egemen olan, dünyaya hâkim olur teorisine dayanarak XIX. yüzyıldan beri güttüğü Rusya'nın Akdeniz'e çıkmasını önleme siyaseti, Almanya'nın "Drank Nach Osten Doğu'ya doğru politikası, Napolyon'un, İstanbul anahtardır, İstanbul'a egemen olan dünyaya hükmedecektir sentezine dayanan Fransızların politik duyarlılıkları, hep boğazlar üzerinde dögümlenmektedir.

Büyük devletlerin, boğazlar üzerindeki bu tarihi emelleri, onları kendi aralarında da bir takım gizli mücadelelere yöneltmiştir. İşte boğazlar üzerindeki çıkar çatışmalarıdır ki İngiliz ve Fransızları, Ruslardan önce İstanbul'u ele geçirek Karadeniz Boğazı'na el atmaya yöneltmiş ve Çanakkale Cephesi'nin açılmasında başlıca etken olmuştur. Ruslara silah ve malzeme yardımı akışını sağlamak sorunuysa savaşın sadece görünüşteki nedenini oluşturmuştur. Burada büyük devletlerin Boğazlar üzerindeki tarihi emellerini ortaya koyarken bu devletlerden İngiltere'nin Çanakkale Cephesi'nin açılmasında birinci derecede aktif rol aldığını da belirtmek doğru olur. Gerçekten İngiliz Bahriye Nazırı Churchill, bu cephenin açılmasının baş mimarı olmuş, gerek kendisi gerekse diğer İngiliz liderleri, Türkiye'nin askeri gücünü ve kapasitesini ciddiye almamış, "Sınırlı bir cezalandırma, direnmekten vazgeçip dize geleceği" gibi büyük bir yanılgıya düşmüşlerdi. Başka bir deyişle, Türk askeri gücü, matematiksel ölçülere vurularak küçümsemiş, Türk askerinin asıl manevi gücü hiç hesaba katılmamıştır. İşte bu büyük yanılgılardır ki onları, önce zamanın en modern silahlarıyla donatılmış zırhlılardan oluşan görkemli donanmasından en güçlülerini Boğaz'ın derin sularına gömerek terk etmek, sonra da karada aldıkları beklemedikleri yenilginin sonucu olarak Gelibolu Yarımadası'nı boşaltmak zorunda kalmaktan kurtaramamıştır.

1,2,3,4 VE 5.SORUYU METNE GÖRE CEVAPLAYINIZ.

SORU :1

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

- A) Boğazlar öteden beri jeopolitik bir öneme sahip olmuştur.
- B) Boğazlar, hemen hemen tarih boyunca dünyanın diğer bölgelerinde pek görülmemiş, ardı arkası kesilmeyen mücadelelere sahne olmuştur.
- C) Büyük devletler Boğazlar konusunda kendi siyasi emellerini bırakıp tamamen ortak hareket etmişlerdir.
- D) Türklerin manevi gücünü hesap katmayan modern silahlara sahip düşmanlar beklemedik bir yenile Gelibolu Yarımadası'nı boşaltmak zorunda kalmıştır.

SORU :2

Bu parçadan bizim için çıkarabilecek en kapsamlı sonuç ne olurdu?

- A)** Tarih boyunca birçok devletle uğraşmış bir toplum özelliği göstermekteyiz.
B) Düşmanlarımız kendi emellerini bir kenara bırakıp bizimle savaşma yoluna girmişlerdir.
C) Türklerin tarih sahnesinde çıktığından beri bizi en çok uğraştıran devletler Batılı devletler olmuştur.
D) Ne zaman veya ne koşulda olursa olsun manevi kuvvetimizi kaybetmediğimiz zaman hiçbir güç bizi ezip geçememiştir.

SORU 3 :

Bu parçada altı çizili olarak verilen fiilisimlerin özdeşi aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilmiştir?

- A)** Türk Boğazları, coğrafyadan kaynaklanan durumyla Akdeniz'in birbirinden önemli diğer stratejik değer taşıyan su geçitlerinden Cebelitarık ve Süveyş Kanalı'yla da bütünleşmektedir.
B) Bu nedenlerledir ki tarihin eski dönemlerinden beri bu önemli pozisyonla Avrupa, Asya ve Afrika ülkeleri arasında başlamış olan ekonomik, ticari ve siyasi ilişkilerle askeri operasyonların hep Boğazlar bölgesinde cereyan ettiği görülür.
C) Boğazlar, hemen hemen tarih boyunca dünyanın diğer bölgelerinde pek görülmemiş ardı arkası kesilmeyen mücadelelere sahne olmuştur.
D) Burada büyük devletlerin Boğazlar üzerindeki tarihi emellerini ortaya koyarken bu devletlerden İngiltere'nin Çanakkale Cephesi'nin açılmasında birinci derecede aktif rol aldığını da belirtmek doğru olur.

SORU :4

Bir cümlede nesne varsa veya o cümle nesne alabilme özelliğine sahipse o cümle geçişli çatı özelliğine, tam tersi durumda geçişsiz çatı özelliğine sahip olur. Bu arada bir cümlede nesne arıyorsanız önce özneyi bulun, ondan sonra nesneyi arayın!

Bu açıklamadan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisi geçişli bir çatı özelliğine sahiptir?

- A)** Boğazların sadece Akdeniz'i Karadenize, Asya'yı Avrupa'ya bağladığı düşünülemez.
B) Düşmanlarımız bizim manevi yönden ne kadar güçlü olduğumuzu görmüştür.
C) Çanakkale'nin ve Çanakkale Savaşları'nın tarihimizdeki yeri büyüktür.
D) Atalarımız verdiği bu kutlu direniş hiçbir zaman unutulamaz.

SORU :5

"Büyük devletlerin, boğazlar üzerindeki bu tarihi emelleri, onları kendi aralarında da bir takım gizli mücadelelere yöneltmiştir."

Yukarıdaki cümle yapısına göre incelendiğinde ortaya nasıl bir sonuç çıkar?

- A)** Basit cümle
B) Birleşik cümle
C) Sıralı cümle
D) Bağlı cümle

Çanakkale'de Türk Hakimiyeti

Bölgede Türklerin görünmesi Doğu Roma İmparatorluğu dönemine rastlamaktadır. 14. yüzyıl başlarında Anadolu Selçuklu Devleti yıkılınca Ege kıyılarına kadar uzanmışlar ve Çanakkale yöresine de yerleşmeye başlamışlardır. Türklerin bölgede askeri güç olarak tekrar görülmesi 1095'de Çaka Bey'in Nara Burnu önlerine kadar ilerlemesi ile başlamıştır. 1097'de haçlıların İznik'i alması ile Anadolu içlerine çekilen Anadolu Selçukluları, haçlıların çekilmesinden sonra üst üste akınlar düzenleyerek kaybettikleri yerleri geri alarak Çanakkale yöresine kadar ilerlemişlerdir. Beylikler döneminde de Karesi Beyliği sınırlarını Çanakkale'ye doğru genişletmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi

Çanakkale Boğazı'nda Türk hakimiyeti Osmanlılar zamanında oluşmuştur. 1345'te Karesi Beyliği topraklarının büyük bölümünü Osmanlılar kendi topraklarına kattırsa da Çanakkale Boğazı üzerindeki hakimiyeti 1354 yılında Süleyman Paşa'nın Gelibolu Kalesi'ni fethi ile gerçekleştirmiştir. Ardından da 1356'da Gelibolu'dan sonra Tekirdağ'a kadar Rumeli kıyıları fethedilmiştir. I.Murad döneminde Anadolu kıyılarının tamamı Osmanlı hakimiyetine geçmiş, fakat Boğaz'ın tamamen kontrolü Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethinden sonra Boğaz'ın en dar yerine 1462'de inşa ettirdiği kalelerden sonra gerçekleşmiştir. Boğaz bundan sonra hem İstanbul'un savunmasını üstlenmiş hem de Karadeniz-Akdeniz geçişi ile ilgili hakimiyet planlarının kilidini teşkil ederek sürekli askeri önemini korumuştur.

6 VE 7.SORUYU VERİLEN METİNLERE GÖRE
CEVAPLAYINIZ.

SORU :6

Bu parçalara bakarak aşağıdakilerden hangisini söylemek mümkün olurdu?

- A) Doğu Roma döneminde Çanakkale Türklerin elindeydi.
- B) Çanakkale'nin Türk topraklarına katılması Fatih Sultan Mehmet döneminde gerçekleşmiştir.
- C) Çaka Bey,Çanakkale içlerine kadar giren ilk komutan özelliği taşımaktadır.
- D) Boğaz'ın tam olarak hakimiyeti İstanbul'un fethinden sonra gerçekleşmiştir.

SORU :7

Altı çizili bölüm dil bilgisi açısından incelendiğinde aşağıdakilerden hangisini söylemek doğru olmaz?

- A) Bu bölümde çatı aranmayacak durumlar vardır.
- B) Bu bölümde yapı bakımından basit cümle vardır.
- C) Bu bölümde hem sıfat fiil hem de zarf fiil vardır.
- D) Bu bölümde etken ve geçişli çatı vardır.

DUR YOLCU !

BİLMEYEN GELİP BASTIĞI BU TOPRAK BİR DEVRİN BATTIĞI YERDİR.

SORU :8

Çanakkale Türküsü

Çanakkale içinde aynalı çarşı...
Ana ben gidiyom düşmana karşı,
Off, gençliğim eyvah! (1)

Çanakkale içinde bir uzun selvi...
Kimimiz nişanlı, kimimiz evli
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir kırık testi...
Analar babalar ümidi kesti.
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale elinde toplar kuruldu.(2)
Vay! Bizim uşaklar orda vuruldu.
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale üstünü duman bürüdü,
Onüçüncü fırka harbe yürüdü.(3)
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde vurdular beni.(4)
Ölmeden mezara koydular beni.
Off, gençliğim eyvah!

Gönlümüzdeki yeri bambaşka olan bu türküde altı çizilip numaralandırılan yerlerle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) 3 numaralı yerde yazım yanlışı olan bir sözcük vardır.
- B) 4 numaralı yer kurallı bir fiil cümlesidir.
- C) 1 numaralı yerde kullanılan noktalama işaretleri yerinde kullanılmıştır.
- D) 2 numaralı yerde edilgenlik eki vardır.

Hepimiz, bir Kınalı Hasan'ız gerektiğinde vatanımız için kurban da oluruz.

SORU :9

Çanakkale'nin ilk ismi Troas'tır. Sonradan Hellespont ismiyle anıldı. (1) Osmanlı Devletinin Çanakkale'yi fethinden önce Dardanellos adını almıştı.(2) Fatih Sultan Mehmed Han,Çanakkale'nin Anadolu topraklarında bir kale yaptırdı. (3) Bu sebeple şehre Kale-i Sultani ismi verildi.(4)

Son asırlara kadar bu isimle anılan şehir, olukalenin çanağa benzemesi veya çanak çömlek sanayinin ileri olması ile Çanakkale ismiyle anılmıştır.

Bu parçada numaralandırılmış yerlerden hangisi kendinden sonraki cümlenin gerekçesi konumundadır?

- A) 4   B) 3   C) 2   D) 1

SORU : 10

Gelibolu,bir Piri Reis'tir bilgisiyle dünyanın haritasını çıkararak.Gelibolu içinde bulunan mevlevihanenisiyle ne olursan ol gel diyen bir Mevlana'dır.

Gelibolu, 275 kg mermiyi vatan sevdasıyla kaldıran Seyit Onbaşı'dır.Gelibolu, vatana aşık Yüzbaşı Hilmi Bey,Niğdeli Ali,Yozgatlı Hasan'dır.Kısacası Gelibolu, bir tarihin battığı ve bir dirilişin başladığı yerdir.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bütün cümleler kurallıdır.
- B) Bütün cümleler birleşik yapıdadır.
- C) Bütün cümleler isim cümlesidir.
- D) Bütün cümlelerde fiilimsi vardır.

SORU :11

Aşağıdakilerden hangisi anlam ilişkisi bakımından diğerlerinden farklıdır ?

- A)** Çanakkale'den çıkıldı deriz, çünkü Çanakkale geçilmez.
B) Akalılar, Truva'ya geçmek için tahta bir at kullanmışlar.
C) Atlara takılan gözlüklere ayna denildiğinden Aynalı Çarşı'ya bu isim verilmiştir.
D) Nusret Mayın Gemisi olduğu için Çanakkale Savaşı'nın seyri değişmiştir.

SORU :12

Çanakkale Geçilmez Ortaokulu öğrencileri doğrudan ve dolaylı anlatımı karıştırıyordu. **Hasan Hoca** onlara doğrudan anlatım birinci el telefondur, dolaylı anlatım da ikinci el telefondur açıklamasını yapınca öğrenciler eski bilgilerini kullanarak doğrudan anlatımın aracısız, direkt aktarıldığını dolaylı anlatımın da değişiklik yaparak yani kendimizden bir şeyler katarak aktardığını anladılar.

Öğrenciler bir şu örnekleri verdiler :

- Tuğba :** Öğretmenimiz, Çanakkale'ye gelenlerin ilk olarak Denizcilik Müzesi, Aynalı Çarşı gibi yerleri gezdiğini söyledi.
Ceren : O adam, Çanakkale Deniz Müzesi, Çimenlik Kalesi'nin yanındadır, dedi.
Yağmur : Babam, Çanakkale Kordon'da her gün yürüyüş yaptığını söyledi.
İlke : Zübeyde Hanım Parkı'nın kitap okuyanlar için güzel bir yer olduğunu anlattı.

Buna göre hangi öğrenci farklı bir anlatım örneği vermiştir?

- A)** Tuğba **B)** Ceren **C)** Yağmur **D)** İlke

**13,14,15.SORUYU VERİLEN YARIŞMALARA
GÖRE CEVAPLAYINIZ.**

Çanakkale Şehitler Abidesi Ortaokulu öğrencileri kendi aralarında bir yarışma düzenlediler. Bu yarışmalar anlatım bozukluğu ve yazım yanlış yapmama yarışmasıdır.

Yarışmaya ilk ayağı, anlatım bozukluğu yapmama yarışmasıdır.

Efe: Truva Atı'na kadar yaya yürüyerek gittim.

Emir: Aynalı Çarşı'dan yankılanan ışık bu-
raya kadar geliyordu.

Özgür : Kaz Dağı'na her zaman gider, üç gün konaklardık.

Hasan : Gökçeada ve Bozcaada Çanakkale'de gezilecek önemli yerler arasındadır.

Yarışmanın ikinci ayağı, yazım yanlış yarışmasıdır.

Saffet : Kestanbol Termal Turizm Merkezi'ne bir kez daha gitmiştik.

Arda: Gökçeada Tuz Gölü pek çok turist için ilgi çekici bir yerdir.

Simay : Kaz dağlarının etrafında ki köyleri gezmek isterseniz oraya bir haftanızı ayırmanız gerekir.

Alperen: 15 mart 2018 tarihinde Adatepe, Yeşilyurt ve Tahtakuşlar Köylerini gezdik.

SORU :13

Buna göre anlatım bozukluğu yarışmasını kim kazanmıştır?

- A)** Efe **B)** Emir **C)** Özgür **D)** Hasan

SORU :14

Buna göre anlatım bozukluğu yapanlardan hangisi dolaylı tümleç eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapmıştır?

- A) Hasan
- B) Özgür
- C) Emir
- D) Efe

SORU :15

Buna göre yazım yanlışı yarışmasını kim kazanmıştır?

- A) Saffet B) Arda C) Simay D) Alperen

16 VE 17.SORUYU VERİLEN METİNE GÖRE
CEVAPLAYINIZ.

Şimdi de rotamızı Ege'ye açılan kapı olan Çanakkale'ye çeviriyoruz. Yeşiliyle, mavi-siyle, tarihiyle,kültürüyle Çanakkale cennet köşemizin en muhteşem yeridir. Yeryüzünün en onurlu mücadelesine ve en muhteşem savunmasına sahne olan ilimizi gezerken duygu seline kapılırsınız. 250000 şehit sizleri aynı anda selamlar ve size buradan kimseye geçit vermediklerini haykırır.Heybetiyle karşımızda duran Şehitler Abidesi ise dört ayağındaki sekiz rölyefin dört tanesinin deniz savaşlarına, dört tanesinin kara savaşlarına ait olduğunu gururla size anlatır.Kilitbahir Kalesi ve Kale-i Sultan-i ben Osmanlı nüfusundan bir bireyim der size. Boğaz, içerisinde batık gemileriyle, sayısız şehidiyle, eşsiz güzelliğiyle sizleri manevi olarak yolcu eder...

Sadece Çanakkale'den çıkma izniniz vardır, çünkü **Çanakkale geçilmez.**

SORU :16

Altı çizili sözcüklerden hangisi farklı bir çatı grubunu temsil eder ?

- A) geçilmez
- B) çeviriyoruz
- C) haykırır
- D) anlatır

SORU :17

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez ?

- A) Kişileştirmeden (teşhisten) yararlanılmıştır.
- B) Abartma (mübalağa) en çok kullanılan söz sanatı olmuştur.
- C) Konuşurma (intak) olarak alabileceğimiz bir durum söz konusudur.
- D) Benzetme (teşbih) olarak alınabilecek yer veya yerler vardır.

SORU :18

Aşağıdakilerden hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmamıştır?

- A) Çanakkale'de zamanımız olsa da keşke gezsek diyebileceğimiz üç yer daha var ; Truva Antik Kenti, Antik Parion Kenti, Gülü-pınar Alpollonn Smintheus Tapınağı Ören Yeri...
- B) Yenice'nin Seyhan köyündeki Issız Cuma'ya gidip, oranın korku dolu hikayesini dinleyebilirsiniz.
- C) Kızların grubu Kilitbahir Kalesi,Namazgah Tabyası, Seyit Onbaşı Heykeli, Havuzlar şehitliğini ; erkeklerin grubu Yalnız Çam Mezarlığı, 57. Piyade Alayı Şehitliği, Conkbayırı'nı gezdi.
- D) Çanakkale'nin neyi meşhurdur? burada en fazla nereler gezilmiştir ?

SORU :19

- 1.Artık senin bu basma helvası, incir dolması, yurmurta helvası sözlerine alıştık.
- 2.Keşke peynir helvasından biraz daha yeseydik.
- 3.Eskiden Melki köftesi,yumurtalı tiken yedik.
- 4.Tuzlu sardalye, lüfer pilavı, patlıcan kapa da çok güzel olmuş.

Bu cümleler aşağıdakilerden hangisiyle eşleştirilemez ?

- A) Hayıflanma   B) Kanıksama
C) Aşamalı durum   D) Beğeni

SORU :20

Çanakkale Dur Yolcu Ortaokulu öğrencilerinden **Büşra ve Birsen** yazı türleriyle ilgili bize şu bilgileri verdiler :

1. Destan evrensel konuları ele alırken masal ulusal konuları ele almaktadır.
2. Fıkranın bir özelliği de güncel olayların bizlere aktarıldığı bir tür olmasıdır.
3. Hikaye roman göre daha uzun ve karakter analizi geniş bir olay yazısı çeşididir.
4. Deneme kanıtlanabilir özellik taşıırken makale ise tam tersidir.
5. Biyografide başkasının yaşam öyküsü, otobiyografide kendi yaşam öyküsü anlatılır.
6. Anının günlükten farkı günü gününe yazılıyor olmasıdır.

Buna göre öğrencilerin açıklamalarından kaç tanesi yanlıştır?

- A) 5   B) 4   C) 3   D) 2

DENEMEMİZ BİTMİŞTİR CEVAPLARINIZI KONTROL EDİN.

İNŞALLAH, SİZLERLE BÜYÜK BAŞARILARA İMZA ATACAĞIZ.

BİZİ İZLEMeye DEVAM EDİN!

METİN METE& OSMAN KAĞAN METE

BİZİ FACEBOOK'TA LGS TÜRKÇE "TAM" DESTEK GRUBUNDAN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ.

ÇANAKKALE İL VE İLÇELERİNDEKİ TÛM OKULLARIN

öğrencilerine öğretmenlerine, idare kadrolarına desteklerinden dolayı teşekkür ediyor, memleketim **Yozgat Sorgun Doğan- kent'ten** ve çalıştığım yer **Niksar'dan** kucak dolusu selamlar gönderiyorum.

Bu deneme için **Çanakkale Belediyesi** ve **Çanakkale Valiliği** internet sitelerinden bilgiler aldık ve araştırmalar yaptık **Çanakkale** hakkında.

Bu vesileyle Sayın **Valimize** ve **Belediye Başkanımıza** ayrı ayrı selamlarımızı gönderiyoruz.

ÇANAKKALE VE TÛM TÜRKİYE'Yİ ÇOK SEVİYORUZ...

SON SÖZ ÇANAKKALE DEDİK AMA BİZ ASIL SÖZÜMÜZÜ DAHA DA BAŞARILI OLARAK GÖSTERECEĞİZ.

BİR KUSURUMUZ OLDUYSA AFFOLA! ŞİMDİLİK HAKKINIZI HELAL EDİN!

GİRECEĞİNİZ BÛTÛN SINAVLARDA BAŞARILAR DİLERİZ.

METİN METE

**OSMAN KAĞAN METE
(3 YAŞINDA BİR YİĞİT)**